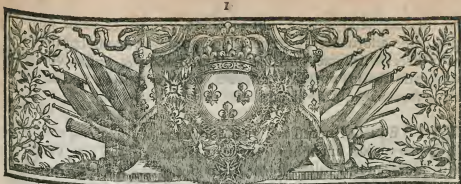

QUÆSTIO MEDICA,

CARDINALITIIS DISPVTATIONIBVS *manè discutienda in Scholis Medicorum die Iovis vigesimo secundo Martii.*

M. JOANNNE HAMON, Doctore Medico Præside.

An ut reliqui potus, sic & aquæ modus aliquis esse debet?

I.

HOMO simul natus eget. Egestatis ratio, corpus varium & mutabile. Mutationem affert perpetuum effluvium. Res arcitur cibo & potu. Utrumque recens nato lac præstat. Id stomacho exceptum & subactum transit in naturam sanguinis, nullâ similitudine relictâ. Dissimilitudinem facit τὸ ὀξὺ ventriculi, quod integrum pulchre agit, vitiosum inquinat & prima morborum labes evadit. Homo grandior, & solidiori cibo & potu distincto indigere voluit, quamvis lac satis fuisset usui & salubritati. Cibus sine arte apparatus, & solius calore solis excoctus, fructus. Potus obvius & εὐπόριστος aqua. Utroque usi primi homines. Ex quo cœpit genus humanum expoliri, cœpit & voluptatis artes invenire. Hinc intemperantiæ solertiâ, & gulæ delicatioris studio, potus sibi comparavere jucundiores, omnium bonitatem utilitate metientes. Ex vite vinum expresserunt, liquorem omnium optimum; aquo habent, ut non sitientes bibant. Desideratâ vite, potionem è frugibus, fructibus, herbis, radicibus, melle, & saccha-

ro antiquis haud ignoto, sibi fecerunt, Ζυμώσει & velut quâdam putredine adornantes. Cerevisia, pomatium, hydromel potionum à vino excellentissimæ. Ad has omnes impellit & gustus voluptas, & gratior totius corporis affectio, cujus utriusque auctor, spiritus fervens, qui ab iis educitur.

II.

BIBENDI necessitas, quandoque major, quandoque minor, pro majori aut minori corporis jacturâ, quam aer, exercitatio, animi motus solet afferre. Ideo potionis μέτρον αἴσθησις. Hæc quodammodo circumscribitur consideratâ ἰδιωτῶν vivendi ratione, quibus ex usu & commoditate, æque compertum est, vini heminam per diem homini sufficere, ad renovandum vigorem, ac, quod excedit, esse consuetudinis aut voluptatis, non necessitatis. Vinum minori copiâ, alii liquores majori, prout recedunt à vini dignitate, inebriant. Ebrietas à spirituum abundantiâ, & vaporum caput occupantium. Inde à ratione defectio, oculorum collachrymatio, & corporis titubatio, inertia, & in somnum horum malorum medelam, propensio. Εφέψημα herbæ Thé, Sinarum & Japonum deliciæ; confectus potus è fabâ Caffé Asiaticorum suavium; dulcicula mistura Chocolatæ colliquefacta in potione, Mexicanorum voluptas, licet præsentem aut imminentem ebrietatem arceant, cum modo tamen debent hauriri; ne, si secus fiat, hilaritatem & molestiæ oblivionem adducentes, quod semper præstant; unâ dormiendi impotentiam afferant, quod non raro in iis qui frequentius, & fere semper in iis qui insolentius utuntur, faciunt.

III.

AQUA rei omnis viventis potus, omnia per omnia connutrit. Non est corpus simplex sed, compositum. Destillata & iterum destillata in laminas abit tenues: ferrum rodit: è cupro æruginem accipit: adeo ut sal acidum illi inesse confitendum sit. Lignea vasa aeri, impervia, permeans, aera vincit tenuitate. In nullo non fere corpore comparet; in erutis tamen nulla est, nisi admodum paucis. Hinc chymicæ opinionis inanitas, quæ fert etiam ex auro aquam elici. Ex eâ plantæ quæ κυκλοφορητικῶς nutriuntur, crescunt & concrescunt, nec non & pinguescunt pisces. In terrâ macrâ & velut mortuâ, si modo aqua affundatur pura, salix legitimam acquirit molem, manente terræ eodem fere pondere. Menta in aqueo vasculo & radices agit & folia profundit. Qui ludit in aquâ piscis usque perseverat nullo aliunde submini-

ſtrato alimento. Pinnis conſiſtit tantum, viſiculâ aere plenâ, quam muſculi modo arctant, modo dilatant, deorſum tendit, aut ſurſum evehitur, caudâ celeri, ut remo, motum promovente & accelerante. Aquatili pecori ſpiritus ab aquâ. Hæc mutationis capax varias ſuſtinet formas & figuras, virtute caloris innati qui à totius compage non diſtinguitur.

IV.

UTILITAS aquæ, ut diſſolvat cibum, qui fluidior ſecedit per anguſtos vaſorum tubulos; ut iners alimentum acceleret, ſpiſſum ſolvat, acre obtundat, ſalſum mitiget; ut ſeroſam colluviem tranſvehat per renes, qui tamen nimio labore flacceſcunt. Ut enim aqua uſque fluens ſaxa reddit lævia, ſic largius pota, lævitatem affert partibus. Quemadmodum aqua bona vel mala, fœtus eſt loci ſalubris aut inſalubris, ſic aqua optima, ad uſûs menſuram, ſanitatem; vitioſa etſi pauca, morbos parit. Bibulas glandulas ſubiens, ſcirrhum, febrim quartanam, hydropis omne genus, diarrhœam, dyſenteriam, meiendi difficultatem, calculum, bronchocelem, inteſtini prolapſum, tabem producit, vitiato ſanguine, & partibus contaminatis. Debet eſſe limpida, levis, ſuavis; dotes, quibus locupletatur à motu ſuo æquabili, & ſolis illuſtri virtute. Non omnino bona, quæ per arenas erumpit; arenarum quippe ſal ſibi adjungit meliorem aquæ partem. Pluvialis Spiritu & ſale fœta, ſatis potius quàm animantibus commoda. Aquæ beneficium, guſtum à præjudicatâ opinione integrum ſervat, firmat viſcera, humores continet, & ſi quæ fuligo proſpectum eripiat oculis, illicò diſſipat. Quinetiam prodeſt glacie algida ad amovendos graviores morbos, ut comprobatum in Indiâ, Hiſpaniâ, Provinciâ, quia vetat ſalſi ſeri conceptum calorem.

V.

UT ergo vini cereviſiæ, pomatii, hydromelitos, & reliqui potus certa eſt menſura, ſic & aquæ. Vinum ſenum ſpes, mœrentium ſolatium, pauperum divitiæ, ἀπεῤῥιγμένων occupatio, intemperantius viventium Deus, minori mole ſufficeret, ſi non prohiberet hominum intemperies. Una vini hemina, duabus circiter heminis cereviſiæ æquatur. Liquores ſpiritûs pleni, hauſti liberalius, mala accerſunt bene multa, maximè renum impedimenta & articulorum. Aquæ menſuram corporis indoles definit. Satisfaciendum pro ſenſu, cui tamen non ita fidendum quin dijudicet ratio, ne à fallaci ſenſu, error. In bilem & ſuccum melancholicum decedens aqua nimia, ſitientem bilioſum & melancholicum

offendit, labefactato ſtomacho, & liene aucto. Aſcite laboranti & aquam avide expetenti, guttulæ aliquot ſunt concedendæ, quia fugitivum ſolatium auctâ morbi causâ, urgenteque ſuffocationis periculo, celeris pœnitentia licet ſera & plerumque inutilis ſequitur. Aqua commorans πλημμυρίδα facit, quæ diluens ſuccum diſſolvendo cibo deſtinatum, ventriculum inertem & impotentem facit. Eadem ſi abſque morâ exiliat, humiditatem corpori utilem prædatur, ſiccat corpus, calorem auget, ſitim ἐπιπικραίνει non ſedat. Hinc illa φιλαδυναμιώτατη. Ideo morborum acutorum vis elevatur non aquâ multâ, ſed potu ἀπὸ χλοιῆς, ex hordeo, tritico, myrto, punico, vino ἐνόδμῳ ſi caput vacet dolore, ἀνόδμῳ ſi aliqua ſit offenſio, aquâ tantum identidem permiſſa.

Ergo ut reliqui potus, ſic & aquæ modus aliquis eſſe debet.

Proponebat NICOLAUS BRUNEL DE LA CARLIERE, Lexovienſis Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1685.

Apud Franciſcum Muguet, Regis & Facultatis Medicinæ Typographum.